

Український державний університет залізничного транспорту

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Пояснювальна записка і розрахунки
до кваліфікаційної роботи

МРЕ. 285.02.06 ПЗ

Розробила: студентка 2 курсу, групи 213-ЕП-323
спеціальності 051 «Економіка»
(роботу виконано самостійно, відповідно до
принципів академічної доброчесності)

_____ — — Марина ЗУБ
(підпис)

Керівник: професор, д-р. екон. наук
Ірина ТОКМАКОВА

Рецензент: професор, д-р. екон. наук
Олена КІРДІНА

2025

Український державний університет залізничного транспорту

Факультет економічний

Кафедра економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Рівень вищої освіти: магістр

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітня програма: «Економіка підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,
професор, д-р екон. наук

Володимир ДИКАНЬ

«____» _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ Зуб Марині Віталіївні

1 Тема «Удосконалення управління ризиками підприємства в умовах невизначеності»

керівник Токмакова Ірина Василівна, д-р екон. наук, професор

затвержені розпорядженням по економічному факультету

від «21» жовтня 2024 року № 30/24

2 Строк подання студентом закінченої роботи «01» січня 2025 року

Вихідні дані: Баланс (форма № 1) ТОВ «ФМ Хладопром» за 2021-2023 рр.

Звіт про фінансові результати (форма № 2) ТОВ «ФМ Хладопром»

Звіт з праці ТОВ «ФМ Хладопром»

Довідка про наявність та рух основних засобів ТОВ «ФМ Хладопром»

Звіт про рух грошових коштів ТОВ «ФМ Хладопром».

Звіт про наявність та рух трудових ресурсів, структура працівників ТОВ «ФМ Хладопром»

Статистичні матеріали

Періодичні видання

4 Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

1 Теорія економічних ризиків в умовах невизначеності

2 Аналіз діяльності ТОВ «ФМ Хладопром»

3 Розробка заходів щодо підвищення ефективності управління ризиками підприємства

5 Перелік графічного матеріалу
1 Мета, об'єкт та предмет дослідження
2 Характеристики ризику
3 Універсальна класифікація ризиків підприємства
4 Ризикоутворюючі фактори підприємств в сучасних умовах господарювання
5 Аналіз обсягів виробництва
6 Торгові марки ТОВ «Хладопром»
7 Аналіз основних фондів
8 Аналіз трудових ресурсів
9 Аналіз витрат
10 Аналіз фінансових результатів
11 Аналіз фінансового стану
12 Основні традиційні ризики ТОВ ФМ «Хладопром»
13 Оцінка ризиків ТОВ ФМ «Хладопром»
14 Карта ризиків ТОВ ФМ «Хладопром»
15 Заходи щодо підвищення компетентності з управління ризиками

6 Консультанти окремих розділів

Розділ	Прізвище, ініціали, посада та науковий ступінь консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7 Дата видачі завдання «01» жовтня 2024 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів	Строк виконання етапів	Примітка
1 Теорія економічних ризиків в умовах невизначеності	22.10.2024	викон.
2 Аналіз діяльності ТОВ «ФМ Хладопром»	04.11.2024	викон.
3 Розробка заходів щодо підвищення ефективності управління ризиками підприємства	27.11.20234	викон.
Висновки	12.12.2024	викон.
Графічна частина	24.12.2024	викон.

Студент Марина ЗУБ

Керівник Ірина ТОКМАКОВА

Зміст

Вступ	6
1. Теорія економічних ризиків в умовах невизначеності	10
1.1 Економічна сутність і причини виникнення ризиків	10
1.2 Класифікація підприємницьких ризиків	20
1.3 Ризикоутворюючі фактори: характеристика та вплив на ризики	29
Висновки до розділу 1	36
2. Аналіз діяльності ТОВ «ФМ Хладопром»	38
2.1 Техніко-економічна характеристика підприємства	38
2.2 Аналіз показників виконання виробничої програми	40
2.3 Аналіз стану та ефективності використання основних фондів підприємства	42
2.4 Аналіз використання трудових ресурсів	49
2.5 Аналіз витрат підприємства	56
2.7 Аналіз фінансових результатів та фінансового стану	59
Висновки до розділу 2	65
3 Розробка заходів щодо підвищення ефективності управління ризиками підприємства	67
3.1 Аналіз ризиків ТОВ ФМ «Хладопром»	67
3.2 Удосконалення процедури управління ризиками на підприємстві	75
3.3 Розвиток компетенцій персоналу у сфері управління ризиками	90
Висновки до розділу 3	99

					МРЕ.285.02.06 ПЗ				
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата	Удосконалення управління ризиками підприємства в умовах невизначеності	Літ.	Арк.	Аркушів	
Розроб.		Зуб						4	112
Перевір		Токмакова							
Реценз.		Кірдіна							
Н. Контр.		Назаренко		13.01.25					
Затверд.		Дикань					УкрДУЗТ		

Висновки

101

Список використаних джерел

103

					<i>МРЕ.285.02.06 ПЗ</i>	Арк.
Змн.	Арк.	№ докум.	Підпис	Дата		5

АНОТАЦІЯ

Дана кваліфікаційна робота включає в себе 15 слайдів презентації, 112 аркушів пояснювальної записки формату А4, що включає 18 рисунків, 14 таблиць, 87 літературних джерел.

Ключові слова: РИЗИКИ, ФАКТОРИ, УПРАВЛІННЯ, КАРТА РИЗИКІВ, НЕВИЗНАЧЕНІСТЬ, КОМПЕТЕНЦІЇ, ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ.

Об'єктом дослідження є процеси управління ризиками підприємства.

Метою дослідження є розкриття теоретико-методичних підходів щодо управління ризиками підприємств та розроблення теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо удосконалення процесу управління ризиками українських підприємств в сучасних умовах невизначеності.

У кваліфікаційній роботі запропоновано положення щодо удосконалення процедури управління ризиками підприємств шляхом врахування актуальних ризикоутворюючих факторів і впровадження комплексу заходів з підвищення компетентності менеджерів у сфері управління ризиками. Надані пропозиції в сукупності дозволяють підвищити якість управлінських рішень і знизити ймовірність виникнення втрат від реалізації ризиків.

З'ясовано компоненти ефективної системи управління ризиками і надано пропозиції щодо врахування актуальних ризикоутворюючих факторів, що сприяє підвищенню обґрунтованості процедури експертної оцінки ризиків і дозволяє сформулювати дієву карту ризиків.

Розкрито набір компетентностей, необхідних для якісного виконання управлінських функцій у сфері ризик-менеджменту. Підвищення рівня компетентності запропоновано реалізувати на основі проходження професійних тренінгів.

ABSTRACT

This qualification work includes 15 presentation slides, 112 pages of an explanatory note in A4 format, featuring 18 figures, 14 tables, and 87 literature references.

Keywords: RISKS, FACTORS, MANAGEMENT, RISK MAP, UNCERTAINTY, COMPETENCES, TRAINING PROGRAMS.

The object the study is the enterprise risk management processes.

The purpose the study is to reveal theoretical and methodological approaches to enterprise risk management and develop theoretical provisions and practical recommendations for improving the risk management process Ukrainian enterprises in modern conditions of uncertainty.

The qualification work proposes provisions for improving the enterprise risk management procedure by taking into account relevant risk-forming factors and implementing a set of measures to increase the competence managers in the field risk management. The proposals provided in total allow to improve the quality management decisions and reduce the likelihood losses from the realization of risks.

The components of an effective risk management system are clarified and

proposals are provided for taking into account relevant risk-forming factors, which contributes to increasing the validity the expert risk assessment procedure and allows you to form an effective risk map.

A set competencies necessary for the high-quality performance managerial functions in the field o risk management is revealed. It is proposed to increase the level competence through professional training.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України : офіц. текст: станом на 01 січня 2025 р. №3586-IX. Відомості *Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Про підприємництво: закон України : офіц. текст станом 1 лютого 2022 року N 1953-IX. *Відомості Верховної Ради*. 1991. № 14. стаття 168. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
3. Про захист економічної конкуренції : закон України: офіц. текст станом 16 травня 2024 року N 3613-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №2. ст.64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
4. Про затвердження Порядку надання роботодавцю компенсації витрат на оплату праці за працевлаштування внутрішньо переміщених осіб внаслідок проведення бойових дій під час воєнного стану в Україні постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 331. *РАДА. Верховна Рада України: офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/331-2022-%D0%BF#Text>
5. Бабайлов В. К., Курденко О. В. Від ризик-менеджменту до ризик-економіки. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2061/1989> (дата звернення: 15.04.2024).
6. Дикань В. Л., Посохов І. М. Дослідження міжнародних стандартів управління ризиками. *Бізнес Інформ*. 2014. № 1. С. 314-319.
7. Захарова Н. Ю. Управління ризиками на підприємстві: сутність, підходи та методи. *Бізнес Інформ*. № 1. 2023. С. 203-209.
8. Коваленко В. В. Ризики в системі економічної безпеки підприємства та засоби їх нейтралізації. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2019. № 3. С. 175–180.
9. Семенова К. Д., Тарасова К. І. Ризики діяльності промислових підприємств: інтегральне оцінювання: монографія. Одеса: Гуляєва В.М., 2017.

234 с.

10. Цвігун Т. В. Механізм управління ризиками в системі управління підприємством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія «Економіка і менеджмент». 2017. Вип. 23. Ч. 2. С. 9–13.

11. Королюк Т.В. Систематизація і класифікація ризиків у галузях економічної науки. *Галицький економічний вісник*. 2015. Т. 48. № 1. С. 62–71.

12. Петлюченко Н.В., Морошану Л.І., Томчаковська Ю.О. LINGUA LATINA & MEDIA = Латинська мова для журналістів : навчальний посібник. Одеса : Фенікс, 2017. 400 с.

13. Ttravinska S.I. Risk assessment and management as the component of the internal control system of milk processing companies. *European journal of economic studies*. 2013. № 2(4). 136 p.

14. Мельник Я.М. Категорія «ризик» у цивільному процесі: сутність, момент виникнення та видова класифікація. *Цивільне право і процес*. 2018. № 12. С. 27–42.

15. Бортнікова Є.В. Історія походження та сутність понять «ризик», «ризик-менеджмент» та «операційні ризики». *Ефективна економіка*. 2012. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1336>

16. Орфографічний словник української мови. URL: <https://559.slovaronline.com>

17. Гросул В. А., Усова М. О. Ризик: сутність, причини виникнення та основні види. *Економічний простір*. 2021. № 176. С. 58–64.

18. Дикань, В.Л., Волонельська І.В., Маковоз О.В. Економічна безпека підприємства: навч. посібник. Х.: УкрГАЗТ, 2011. 243 с.

19. Дячков Д.В. Формування системи ризик-менеджменту підприємства. *Економічний форум*. 2015. № 4. С. 235–241.

20. Wideman M.R. Project and Program Risk Management: A Guide to Managing Project Risks and Opportunities (PMBOK Handbooks). Pennsylvania : PMI, 1992. 57 p.

21. Chapman R.J. Simple Tools and Techniques for Enterprise Risk

Management. 2nd edition. England : Wiley, 2011. 676 p.

22. Heerkens G.R. Project Management. New York : McGraw-Hill, 2002. 250 p.

23. Cooper D., Grey S., Raymond G., Walker P. Project Risk Management Guidelines: Managing Risk in Large Projects and Complex Procurements, John Wiley & Sons, Ltd. 2004. 401 p.

24. Стешенко, О. Д. Економічні ризики: навч. посібник. Харків : УкрДАЗТ, 2011. 124 с.

25. Вараксіна О.В., Кругова А.О. Сутність підприємницького ризику в господарській діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 4. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/217/208>

26. Шепеленко О.В. Управління підприємницькими ризиками суб'єкта господарювання. *Економічні науки*. 2011. № 4(52). С. 189–199.

27. Волошина-Сідей В.В. Аналіз оцінки ризиків як інструмент сталого розвитку підприємництва в умовах глобальних викликів та коронакризи. *Приазовський економічний вісник*. 2021. № 2(25). С. 72–76.

28. Зоріна О. А. Методи аналізу фінансових ризиків. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку контролю і аналізу*. 2020. № 2(20). С. 221–229.

29. Тешева Л. В., Грищенко В. Теоретико-методичні засади вибору агроінноваційних проєктів на основі оцінки їх ризиковості. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. № 6. С. 621–625.

30. Орлова О. М. Ризики промислових підприємств в умовах пандемії COVID-19. *Бізнес-Інформ*. 2021. № 2. С. 131–137.

31. Лагунова І. А. Сутність та принципи концепції ризик-менеджменту. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. № 1 (53). С. 44–52.

32. Лук'янова В. В. Теоретичні аспекти управління підприємством в умовах невизначеності. *Вісник Хмельницького національного університету: економічні науки*. 2008. № 6. Т. 1. С. 105–108.

33. Михаленко О.В., Ніколаєнко С. М., Насіканова О. О. Управління

ризиками діяльності підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2017. Вип. 6. С. 144–147

34. Кібік О., Слободянюк О., Кузнецова Л. Ризик-менеджмент : навч.-метод. посібник. Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2024. 84 с.

35. Вітлінський В. В., Великоіваненко Г. І. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія К. : КНЕУ, 2004. 480 с.

36. Кащица Г., Намлієв Є. Кризові явища як основа виникнення дестабілізаційних процесів в економіці: актуальність теорій та розвиток кризисологічних досліджень. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. С.103–116.

37. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посіб. К. : Центр навч. л-ри, 2006. 312 с.

38. Frenkel M., Hommel U., Rudolf M. Risk Management: Challenge and Opportunity, 2nd revised and enlarged ed. Heidelberg: Springer, 2005. 838 p.

39. Семенова К. Д., Тарасова К. І. Ризики діяльності промислових підприємств: інтегральне оцінювання: монографія. Одеса: Гуляєва В.М., 2017. 234 с.

40. Немченко В. В., Зеленьак В. В. Ризики інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2015. Т. 7. Вип. 4. С. 73-79.

41. Карпунцов М. В. Ризикостійкість підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. С. 71–76

42. Григор'єва О., Міщенко А. О. Кризові явища в економіці та їх прояви на підприємстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 13(1). С. 76–79.

43. Ткачук А. Ю., Біляк Т. О., Виговський В. Г. Розуміння природи криз та ризиків у процесі забезпечення ефективності управління підприємством. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. №1(103). С. 70–75.

44. Хринюк О., Очеретяна О. Фактори виникнення кризових явищ та

забезпечення сталого розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. №26. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-47>

45. ISO 31000:2018. Risk management: Guidelines. International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:31000:en>

46. The Global Risks Report 2021. World Economic Forum.16th Edition. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf

47. Коюда П. М., Коюда О. П. Характеристика та класифікація ризиків. Комунальне господарство міст. *Науково-технічний збірник*. 2006 № 71. С. 203-214.

48. Коць О. О. Класифікація ризиків промислового підприємства. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія: Проблеми економіки та управління. 2006. № 554. С. 96-103.

49. Рішук Л. І. Класифікація ризиків – передумова успішного управління при впровадженні інновацій. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. Серія: Проблеми економіки та управління. 2007. № 579. С. 541-545.

50. Жигірь А. А. Різновиди підприємницьких ризиків та їх класифікація. *Ефективна економіка*. 2012. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063>.

51. Семенова С. М. Класифікація ризиків: систематизований підхід з метою управління. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2020. №4. Т. 2. С. 42–51.

52. Свідерська А. Поняття та класифікація ризиків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2014. Т. 46. № 3. С. 113–121.

53. Чуприна І. В. Поняття та класифікація ризиків в підприємницькій діяльності. *Збірник наукових праць ВНАУ*. Серія: Економічні науки. 2012. № 4 (70). С. 187-194.

54. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: Навчальний посібник. 2-ге

вид., доп. перероб. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 220 с.

55. Тарасова К. І. Класифікація ризиків в економічній теорії. *Науковий вісник. Одеський державний економічний університет. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. Науки: економіка, політологія, історія*. 2012. № 1 (153). С. 102–115.

56. Тарашевський М. М. Організаційно-економічний механізм управління ризиками транспортних підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. № 2. С. 120–133.

57. Бортнікова Є.В. Історія походження та сутність понять «ризик», «ризик-менеджмент» та «операційні ризики». *Ефективна економіка*. 2012. № 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1336>

58. Герасименко О. Аналітичний огляд міжнародних стандартів з ризик-менеджменту, орієнтованих на підприємства різних галузей господарства. *European Journal of Economics and Management*. 2018. № 4. С. 10–29.

59. Тітов В. Економічні ризики: поняття, сутність, підходи до управління ними у промисловому маркетингу. *Сталий розвиток економіки*. 2024. №(3(50)). С. 378-381.

60. Dembo R. S. Mark-to-Future: A Consistent Firm-Wide Paradigm for Measuring Risk and Return. *Risk Management and Analysis : Measuring and Modelling Financial Risk*. John Wiley & Sons Ltd., 1998. Vol. 1. P. 225- 36.

61. Перит І. О. Сутність і класифікація факторів впливу на підприємницьку діяльність домогосподарств. *Бізнес Інформ*. 2020. № 8. С. 223–230.

62. Романюк Н. Класифікація факторів ризику, які впливають на результати господарювання бізнес-структур. *Економічний простір*. 2022. №181. С. 132-137.

63. Лошенюк О. В., Мурована Т. О. Ризики ведення бізнесу в умовах воєнного стану та шляхи їх подолання. *Ефективна економіка*. 2023. № 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.2.44>

64. Токмакова І. В., Девезенко С. В. Економічна безпека суб'єктів

господарювання в умовах війни. *Via Economica*. 2023. №3. С. 88-93.

65. Ризик-менеджмент в умовах високої невизначеності. Делойт. 2020.
URL: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ua/Documents/webinar-/Webinar_Risk_Management_14.04.2020.pdf

66. Тиркало Ю. Підприємницькі ризики: причини, наслідки та управління (теоретичні аспекти). *Траєкторія науки*. 2020. Вип. 8. №1. С. 3010-3017.

67. Токмакова І. В., Зуб М. В. Формування системи управління ризиками підприємств України в сучасних умовах. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2024. № 85. С. 83-92.

68. Дикань В. Л., Маслова В. О. Організація виробництва : навч. посібник. Харків : УкрДАЗТ, 2013. 422 с.

69. Дикань В. Л., Токмакова І. В., Овчиннікова В. О., Корінь М. В., Толстова А. В. Основи бізнесу : навч. посіб. Харків : УкрДУЗТ, 2018. 291 с.

70. Дикань В. Л., Воловельська І. В., Каличева Н. Є. Економіка підприємства : конспект лекцій. Частина 2. Харків : УкрДУЗТ, 2021. 45 с.

71. Дикань В. Л., Токмакова І. В., Овчиннікова В. О., Корінь М. В., Толстова А. В. Економічна діагностика: підручник Харків: УкрДУЗТ, 2022. 284 с.

72. Дикань В. Л., Назаренко І. Л., Компанієць В. В. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств залізничного транспорту: підручник. За ред. В.Л. Диканя Харків: УкрДАЗТ, 2013. 547 с.

73. Дикань В. Л., Єлагін Ю. В., Сухорукова Т. Г. Економіка праці на підприємствах залізничного транспорту : підручник. Харків : УкрДАЗТ, 2012. 281 с.

74. Дикань В. Л., Воловельська І. В., Каличева Н. Є. Економіка підприємства : конспект лекцій. Частина 4. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 50 с.

75. Дикань В. Л., Зубенко В. О., Маковоз О. В., Токмакова І. В., Шраменко О. В. Стратегічне управління : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2013. 272 с.

76. Лук'янова В.В. Діагностика ризику діяльності підприємства : монографія. Хмельницький : В. В. Ковальський, 2017. 312 с.

77. Литюга Ю. В., Позняк С. В. Процесне управління ризиками розвитку підприємства як джерело його конкурентоспроможності. *Ефективна економіка*. 2015. № 9. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_9_70

78. Матвієнко-Біляєва Г. Л. Ризик-менеджмент як сучасна система ефективного управління ризиками підприємницьких структур. *Молодий вчений*. 2018. № 4. С. 814–818

79. Мартинова О. В., Шевченко О.К. Застосування методу експертних оцінок в економічних дослідженнях. *Молодий вчений*. 2021. № 2 (90). С. 259-266.

80. Топоркова О. В., Акімова Н. С., Наумова Т. А. Стратегічні аспекти управління ризиками для забезпечення економічної безпеки підприємства. *Бізнес Інформ*. 2019. № 8. С. 237-243.

81. Клименко С. М. Особливості управління ризиками розвитку підприємства. *Стратегія економічного розвитку України*. 2013. № 32. С. 24-29.

82. Рязанова Н.О. Формування системи управління ризиками на промислових підприємствах. *Академічний огляд*. 2022. № 1(56). С. 63-71. <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2022-1-56-7>. 12

83. Гуцалюк О.М., Гаврилова Н.В., Котлубай В.О. Сучасні особливості управління ризиками в контексті стратегічного розвитку підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 74-79.

84. Лагунова І. А. Сутність та принципи концепції ризик-менеджменту. *Актуальні проблеми державного управління*. 2018. № 1 (53). С. 44–52. 3.

85. Башинська І. О., Полещук А. А., Мотова А. В. Удосконалення системи управління ризиками на підприємстві. *Причорноморські економічні студії*. 2017. № 17. С. 91–94.

86. Дикань В. Л., Токмакова І. В., Назаренко І. Л. Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи для здобувачів вищої освіти другого

(магістерського) рівня спеціальності 051 «Економіка». Харків: УкрДУЗТ, 2023. 63 с.

87. Студентська навчальна звітність. Текстова частина (пояснювальна записка). Загальні вимоги до побудови, викладення та оформлення: Методичний посібник з додержання вимог нормоконтролю у студентській навчальній звітності. За заг. ред. Л. М. Козара. Х.: УкрДАЗТ, 2014. 54 с.